

Sygn. akt III AUa 1744/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska (spr.)

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

SSA Beata Michalska

Protokolant: sekretarz sądowy Monika Nagy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 listopada 2016 r. w Ł.

sprawy **B. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.**

o emeryturę górniczą

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 4 sierpnia 2015 r. sygn. akt IV U 511/15

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie .

Sygn. akt III AUa 1744/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 grudnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., po rozpoznaniu wniosku z dnia 6 października 2014 r., odmówił B. B. prawa do górniczej emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony udokumentował do dnia 2 października 2014 r. jedynie 11 lat 10 miesięcy i 24 dni pracy górniczej wobec wymaganych 25 lat, w tym 8 lat 4 miesiące i 18 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 wobec wymaganych 15 lat. Organ rentowy do pracy górniczej nie zaliczył okresu od 1 sierpnia 1991 r. do 31 marca 2006 r. wskazując, że stanowiska kierowca, kierowca mechanik, mechanik maszyn i urządzeń wiertniczych nie są pracą górniczą i nie figurują w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23 grudnia 1994 r. Do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym organ rentowy nie zaliczył okresu od 1 sierpnia 1991 r. do 16 listopada 2006 r. na stanowiskach: kierowca, kierowca mechanik, mechanik maszyn i urządzeń wiertniczych oraz wiertacz, ponieważ stanowiska te nie figurują w załączniku nr 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23 grudnia 1994 r. Ponadto organ rentowy nie zaliczył okresu od 17 listopada 2006 r. do 14 stycznia 2007 r. na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej, ponieważ z przedłożonej charakterystyki stanowiska pracy wynika, iż ubezpieczony wykonywał takie same czynności jak przed dniem 17 listopada 2006 r., tj. przed zmianą nazewnictwa na tym samym oddziale.

W odwołaniu od tej decyzji B. B. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury górniczej. W uzasadnieniu wskazał, iż z pisma pracodawcy zawierającego stanowisk charakterystykę stanowiska pracy oraz z wystawionego w dniu 2 października 2014 r. świadectwa pracy górniczej, jak też z protokołu komisji weryfikacyjnej z 21 października

2010 r. jednoznacznie wynika, iż pracując w spornym okresie jako kierowca, kierowca mechanik, mechanik maszyn i urządzeń wiertniczych, wiertacz oraz górnik kopalni odkrywkowej, niezależnie od nazewnictwa stanowiska pracy, wykonywał roboty górnicze bezpośrednio w przodku, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej, czyli pracę górniczą uprawniającą do przyznania górniczej emerytury przewidzianej w art. 50 a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podniósł, że jego praca polegała na budowie i rozbiórce systemu odwodnienia powierzchniowego w przodku wraz z postępowaniem frontu wydobywczego, także w budowie pompowni głównych oraz stanowisk pompowych na poziomach wydobywczych.

Zaskarżonym wyrokiem z 4 sierpnia 2015r. Sąd Okręgowy w Sieradzu zmienił decyzję organu rentowego i przyznał B. B. prawo do emerytury górniczej od dnia 4 sierpnia 2015r. oraz zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że B. B., urodzony (...), w dniu 14 października 2014 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wnioski o emeryturę górniczą, w którym wniósł również o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym za pośrednictwem zakładu na dochody budżetu państwa.

Na dzień złożenia wniosku organ rentowy uznał ubezpieczonego za udowodniony okres pracy górniczej wynoszący 11 lat 10 miesięcy i 24 dni, w tym 8 lat 4 miesiące i 18 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W dniu 25 lipca 1991 r. B. B., będąc już pracownikiem Kopalni (...), zwrócił się do pracodawcy z wnioskiem o przeniesienie go z oddziału wulkanizacji na oddział odwodnienia 03. Z dniem 1 sierpnia 1991 r. B. B. został zatrudniony na oddziale 03 w charakterze kierowcy. Z dniem 1 lutego 1993 r. ubezpieczonego powierzono obowiązki kierowcy mechanika. Z dniem 1 stycznia 1999 r. pracodawca dokonał zmiany angażu B. B. na stanowisko mechanik maszyn i urządzeń wiertniczych. Z dniem 1 kwietnia 2006 roku pracodawca powierzył B. B. stanowisko wiertacza. Z dniem 17 listopada 2006 r. powierzono odwołującemu się stanowisko górnika kopalni odkrywkowej z zaznaczeniem, iż warunki pracy i płacy pozostają bez zmian.

W dniu 21 października 2010 r. został sporządzony protokół z posiedzenia komisji weryfikacyjnej dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, na których okresy pracy zalicza się w wymiarze półtorakrotnym. Komisja weryfikacyjna w oparciu o zeznania świadków i dokumenty dotyczące zatrudnienia B. B. uznała, że ubezpieczony pracował w okresach od 1 sierpnia 1991 r. do 14 stycznia 2007 r. stale przez (...) dniówek jako górnik kopalni odkrywkowej na stanowisku wymienionym w dziale III pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty.

W dniu 2 października 2014 r. (...) wystawiła świadectwo wykonywania pracy górniczej zaświadczające, iż B. B. jest pracownikiem tego zakładu pracy od 9 marca 1984 r. i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą od 1 sierpnia 1991 r. na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej zgodnie z załącznikiem nr 3 dział III poz. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 1994 r.

W dniu 27 listopada 2014 r. pracodawca wnioskodawcy określił charakterystyki stanowisk pracy B. B. od 1 sierpnia 1991 r. W dokumencie tym wskazano, iż poczynając od 1 sierpnia 1991 r. do daty wystawienia dokumentu w zakresie swoich obowiązków B. B. wykonywał: prace przy wierceniu otworów rozpoznawczych i studni odwadniających, kierowanie pojazdami ciężarowymi z zabudowaną wiertnicą, prace przy rekonstrukcji i czyszczeniu studni głębinowych, montaż, demontaż urządzeń wiertniczych, transport urządzeń wiertniczych, transport osprzętu wiertniczego, budowa rurociągów odprowadzających wodę, demontaż i montaż armatury na studni, zabudowa agregatów pompowych w studniach, prace załadunkowe i wyładunkowe. W dokumencie wskazano, iż prace te były prowadzone w ramach robót górniczych odwodnienia na terenie wyrobiska górniczego pola B. i pola S. Kopalni (...), bezpośrednio w przodku w sposób ciągły i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zaznaczono także, iż B. B., będąc zatrudnionym od 17 listopada 2006 r. jako górnik kopalni odkrywkowej, wykonywał te same czynności, jak przed

16 listopada 2006 r. Do wykonywania tych czynności wykorzystywane były maszyny takie jak: urządzenia wiertnicze typu (...), sprężarki, agregaty cementacyjne.

Poczynając od 1 sierpnia 1991 r. B. B. wykonywał swoje obowiązki pracownicze w ramach 3-osobowych zespołów, w skład których wchodził wiertacz oraz dwóch jego pomocników. Dodatkowym obowiązkiem B. B. było kierowanie samojezdnym pojazdem przystosowanym do obsługi urządzenia wiertniczego. B. B. wraz z wiertaczem i drugim pomocnikiem, przyjeżdżał pojazdem samojezdnym wraz z kompletem urządzeń wiertniczych na teren odkrywki w miejsce, gdzie miały być wykonywane odwierty. Wówczas do urządzenia samojezdnego były montowane urządzenia wiertnicze a pojazd odpowiednio zabezpieczano przed możliwością jego osunięcia się, czy też utraty stabilności. Urządzenie wiertnicze było obsługiwane za pomocą specjalnej konsoli przez wiertacza, natomiast pomocnicy wiertacza, w tym B. B., podczas pracy urządzenia wiertniczego zajmowali się odsypywaniem powstałego wskutek działania urządzenia urobku. Prace wiertnicze były wykonywane najczęściej w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn podstawowych i miały na celu zbadanie terenu, na który wkroczyć miała koparka wielonaczyniowa, pod kątem występowania ewentualnych źródeł wody, jak również próbne odwierty miały na celu zbadanie głębokości złoża, ustalenie czy występują tam skały o określonej twardości. Po wykonaniu otworu wiertniczego powstały w ten sposób wykop należało zasypać, tak, aby teren został zniwelowany do poziomu, jaki jest na danym terenie. Po zdemontowaniu urządzenia wiertniczego, pojazd wraz ze świdrami i innymi urządzeniami przemieszczał się do miejsca wykonania kolejnego odwiertu. Tego rodzaju prace B. B. wykonywał od 1 sierpnia 1991 r., niezależnie od tego, czy jego stanowisko pracy było określone jako kierowca, kierowca mechanik, czy też mechanik maszyn i urządzeń wiertniczych.

Z dniem 1 kwietnia 2006 r. B. B. powierzono obowiązki wiertacza. Zmiana wykonywanej pracy polegała na tym, iż B. B. nie wykonywał już prac pomocniczych przy drażeniu otworów, odrzucaniu urobku i zasypywaniu powstałych otworów, lecz był operatorem pracujących maszyn wiertniczych. Prace te B. B. wykonywał do daty złożenia wniosku o emeryturę.

Sąd Okręgowy dał wiarę wyjaśnieniom odwołującego i zeznaniom świadków uznając je za logicznie, wzajemnie się pokrywające i znajdujące potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Za wiarygodnością zeznań świadków przemawia także, zdaniem tego Sądu, fakt, iż byli oni zatrudnieni na takich samych stanowiskach jak ubezpieczony, wykonywali z nim pracę w jednym zespole, mieli możliwość naoczego codziennego stwierdzania czynności, jakie wnioskodawca wykonywał w ramach stosunku pracy. Oceniając moc dowodową dokumentów dotyczących charakteru pracy wykonywanej przez B. B. w spornym okresie Sąd zaznaczył, iż na podstawie art. 50d ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zostało wydane rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 31 marca 2008 r. w sprawie sposobu ewidencjonowania przez pracodawców okresów zatrudnienia na stanowiskach, na których okresy pracy górniczej zalicza się w wymiarze półtorakrotnym, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury oraz na niektórych innych stanowiskach pracy górniczej. Zgodnie z § 8 ust. 3 tego rozporządzenia protokół komisji weryfikacyjnej wraz z załącznikiem do karty ewidencyjnej pracownika i wystawionym na podstawie tego załącznika zaświadczeniem pracy, dołącza się do wniosku pracownika o emeryturę. W ocenie Sądu Okręgowego ustawodawca uznał ten protokół za ważny dowód w sprawie o emeryturę górniczą, nie można zatem pomijać ustaleń zawartych w tym protokole bez logicznego wyjaśnienia, dlaczego ustalenia komisji weryfikacyjnej są nieprawidłowe.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, która w art. 50a ust. 1 i 2 stanowi, że górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: ukończył 50 lat życia, ma okres pracy górniczej, wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej, co najmniej 25 dla mężczyzn, w tym, co najmniej 15 lat pracy górniczej, określonej w art. 50c ust. 1, nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym za pośrednictwem zakładu na dochody Budżetu Państwa. Wiek emerytalny wymagany od pracowników mężczyzn, mających co najmniej 20 lat pracy górniczej równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50

lat. W myśl art. 50b w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy. Zgodnie zaś z art. 50c ust. 1 pkt 4 cyt. ustawy, za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nakładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach dokonujących roboty górnicze dla kopalni siarki i węgla brunatnego na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki, ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Sąd podkreślił, że w wyroku z 28 kwietnia 2010 r., I UK 337/09 oraz z 12 maja 2010 r., I UK 30/10, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż o uznaniu zatrudnienia, jako pracy górniczej, nie przesądza nazwa stanowiska użyta w wydanym przez pracodawcę świadectwie wykonywania pracy górniczej, odpowiadająca nomenklaturze zawartych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, lecz pozytywna weryfikacja dokumentu pod kątem zgodności rzeczywiście wykonywanej przez pracownika pracy z ustawowymi wymaganiami. Podzielając powyższy pogląd Sąd stwierdził, że praca odwołującego w spornym okresie od 1 sierpnia 1991 r. do 31 marca 2006 r., to jest w okresie 14 lat i 8 miesięcy, była pracą górniczą a faktu tego nie zmienia klasyfikowanie stanowisk pracy zajmowanych przez wnioskodawcę według nomenklatury nieprzystającej do wykazu stanowisk pracy zawartego w załącznikach do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, skorygowanej przez komisję weryfikacyjną w wydanym 2 października 2014 r. świadectwie wykonywania pracy górniczej. Sąd podkreślił, że odwołujący świadczył pracę faktycznie jako pomocnik wiertacza od 1 sierpnia 1991 r., a od 1 kwietnia 2006 r. jako wiertacz. Zdaniem tego Sądu, okres ten stanowił okres pracy górniczej, o którym mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Stanowisko wiertacza i pomocnika wiertacza zostało bowiem wymienione pod poz. 29 załącznika numer 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. Poświadczenie takiej pracy przez pracodawcę w oparciu o protokół komisji weryfikacyjnej jest, w ocenie Sądu, wiarygodne, gdyż weryfikacja stanowiska pracy ubezpieczonego dokonana została nie tylko na podstawie jego akt osobowych, ale także w oparciu o zeznania świadków. Osoby te posiadały szczegółową wiedzę na temat pracy skarżącego i rodzaju obsługiwanego przez niego sprzętu. W związku z powyższym dopuszczalne jest doliczenie do stażu pracy górniczej uwzględnionego przez organ rentowy okresu spornego, co daje ubezpieczonemu wymagany okres 25 lat pracy górniczej, w tym niemniej niż 15 lat pracy górniczej, określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Reasumując Sąd Okręgowy uznał, że B. B. spełnił wszystkie przesłanki wynikające z art. 50a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pozwalające na przyznanie mu prawa do tego świadczenia. Dlatego, na mocy art. 477.14 § 2 k.p.c., orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w myśl art. 98 k.p.c., w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył organ rentowy, zarzucając mu:

- naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 50a ust. 1 i 2 oraz art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- błąd w ustaleniach faktycznych przez przyjęcie, że B. B. w okresie od 1.08.1991r. do 31.03.2006 r. wykonywał pracę górniczą wymienioną w art. 50c ust. 1 pkt 4 w/w ustawy.

W oparciu o powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Zdaniem skarżącego, odwołujący nie wykonywał w spornym okresie pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, czyli pracy przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych. Podkreślił, że nie każda praca w kopalni węgla brunatnego, która funkcjonalnie związana jest z eksploatacją odkrywki, jest pracą górniczą uprawniającą do emerytury górniczej, nawet jeżeli została wymieniona w załączniku nr 2 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 r., stanowiącym wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą. Praca wykonywana na stanowisku wymienionym w tym wykazie stanowi pracę górniczą uprawniającą do emerytury górniczej tylko wówczas, gdy odpowiada rodzajowi pracy określonego w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy.

Z ostrożności procesowej organ rentowy wskazał, że gdyby prace ubezpieczonego zaliczyć do prac z zakresu geologii - to, zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25.06.2010 r., sygn. akt III AUa 3891/09 (LEX nr 785487), praca taka nie stanowi pracy górniczej ani pracy równorzędnej z pracą górniczą.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie.

Bezsporne w sprawie jest, że ubezpieczony ukończył w dniu 22.09.2014r. wiek 50 lat, a zatem – stosownie do treści art. 50a ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015r., poz. 748 z późn. zm.) - do nabycia prawa do emerytury górniczej, o której mowa w art. 50a ust. 1 tej ustawy, winien legitymować się stażem co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1.

Poza sporem jest również i to, że do 31 lipca 1991r. B. B. nie wykonywał pracy górniczej ani pracy równorzędnej z pracą górniczą w rozumieniu art. 50c ust. 1 i 2 w/w ustawy, a zatem okres 25 lat (liczonych pojedynczo) od 1 sierpnia 1991r. upłynąłby dopiero 31 lipca 2016r. Ponadto wyłączeniu z tego okresu podlegają okresy pobierania zasiłków chorobowych, które – jak wynika z zaświadczenia z 2.10.2014r. zawartego na k.5 akt osobowych ubezpieczonego – wynoszą łącznie 5 miesięcy i 26 dni. Zgodnie bowiem z utrwalonym w tej mierze orzecznictwem, przypadające od 15 listopada 1991r. okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy i wypłacanego na podstawie przepisów Kodeksu pracy zasiłków z ubezpieczenia chorobowego lub opiekuńczego oraz świadczenia rehabilitacyjnego, nie wchodzi do stażu pracy uprawniającego do emerytury górniczej z art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS (por. wyrok Sądu Najwyższego z 1.04.2014r., I UK 366/13, OSNP 2015/7/101). Tym samym, do uzyskania przez ubezpieczonego prawa do emerytury górniczej niezbędne było nie tylko wykazanie, że posiada on na datę decyzji co najmniej 15-letni okres pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 powołanej ustawy, ale przede wszystkim wykazanie, że co najmniej 1 rok i 5 miesięcy pracy z okresu zatrudnienia w Kopalni (...) od 1 lipca 1991r. podlega zaliczeniu do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym, tj. był okresem pracy wymienionej w art. 50d ust. 1 ustawy, tj. by uzupełnił on brakujący mu do okresu 25 lat staż pracy górniczej i równorzędnej.

Wprawdzie organ rentowy w zaskarżonej decyzji przyjął, że ubezpieczony do 2.10.2014r. udowodnił 11 lat 10 miesięcy i 24 dni pracy górniczej (zamiast 25 lat), w tym 8 lat 4 miesiące i 18 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to jednak nie ulega jednak wątpliwości, że decyzja organu rentowego ma charakter deklaratoryjny. Pogląd ten jest powszechnie akceptowany w literaturze oraz orzecznictwie Sądu Najwyższego. Prawo do emerytury wymaga spełnienia łącznie wszystkich wymaganych warunków (art. 100 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Tym samym sąd, zmieniając decyzję organu rentowego i przyznając prawo do emerytury górniczej, ma obowiązek sprawdzenia, czy spełnione zostały wszystkie warunki do przyznania świadczenia, w tym warunki: legitymowania się wymaganym okresem pracy górniczej i równorzędnej, w tym pracy górniczej, o której mowa w

art. 50c ust. 1, osiągnięcia wymaganego wieku, nie przystąpienia od otwartego funduszu emerytalnego lub złożenia wniosku o przekazanie zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. O. ten spoczywa na sądzie ubezpieczeń nawet wówczas, gdy bezpośrednią przyczyną odmowy przyznania świadczenia emerytalnego wskazaną w decyzji organu rentowego był jedynie brak tylko jednej z wymaganych przesłanek (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 stycznia 2002 r., II UKN 788/00, OSNP 2003 Nr 23, poz. 575 oraz z dnia 10 lutego 2011 r., II UK 267/10, LEX nr 794790).

Jak wynika z treści decyzji objętej sporem, organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu do pracy górniczej okresu od 1 sierpnia 1991r. do 31 marca 2006r. wskazując, że stanowiska: kierowcy, kierowcy-mechanika, mechanika maszyn i urządzeń górniczych nie są pracą górniczą i nie figurują w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r., Nr 2, poz. 8). Nie zaliczył również do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym okresu od 1 sierpnia 1991r. do 16 listopada 2006r. stwierdzając, że stanowiska kierowcy, kierowcy-mechanika, mechanika maszyn i urządzeń górniczych nie są pracą górniczą i nie figurują w załączniku Nr 3 do w/w rozporządzenia oraz okresu od 17 listopada 2006r. do 14 stycznia 2007r. wskazując, że charakterystyka stanowiska pracy wynika, że w tym okresie ubezpieczony, zajmując stanowisko górnika kopalni odkrywkowej, wykonywał czynności takie same jak przed 17.11.2006r., tj. przed zmianą nazewnictwa, i na tym samym oddziale. Jak wynika natomiast z zawartego w aktach ZUS wykazu okresów składkowych i nieskładkowych, organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 7 lat pracy górniczej liczonych w wymiarze półtorakrotnym oraz 1 rok i 4 miesiące pracy górniczej liczonej pojedynczo. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wyjaśnił, że okres od 15.01.2007r. do 31.08.2014r. uwzględnił ubezpieczonemu jako 1860 dniówek w wymiarze półtorakrotnym (k. 16).

Jak już wyżej wskazano, okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...) B. od 1 sierpnia 1991r. do przyjętej w decyzji daty 2.10.2014r., jak też do daty wydania tej decyzji, traktowany jako „zwykła” praca górnicza (liczona pojedynczo) nie daje wymaganych 25 lat pracy górniczej i równorzędnej. Konieczne zatem było dokonanie ustaleń, czy okres przypadający w powyższym okresie podlega zaliczeniu w wymiarze półtorakrotnym w rozumieniu art. 50d ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a jeżeli tak, czy wystarczy on do uzupełnienia wymaganego stażu 25 lat pracy górniczej i równorzędnej. Tymczasem Sąd I instancji poprzestał wyłącznie na ustaleniu i przyjęciu, że praca ubezpieczonego w okresie od 1 sierpnia 1991r. do 31 marca 2006r. była pracą górniczą, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 tej ustawy a w konsekwencji uznał, że po doliczeniu powyższego okresu do stażu pracy górniczej uwzględnionego przez organ rentowy B. B. legitymuje się wymaganym 25-letnim okresem pracy górniczej a zatem spełnił wszystkie przesłanki do nabycia prawa do emerytury górniczej określone w art. 50 a w/w ustawy.

Niewątpliwie ustawodawca nakazuje odróżnić pracę górniczą, którą w kopalniach węgla brunatnego jest zatrudnienie na odkrywcę przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych (art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) oraz pracę górniczą, którą zalicza się w wymiarze półtorakrotnym, gdy praca ta jest wykonywana w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych (art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy). Wykaz stanowisk pracy wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie art. 37 ust. 3 w/w ustawy. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r., Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z 1 lutego 1983r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995r., Nr 30, poz. 154). Wykaz stanowisk pracy, określony „pomocniczo” w załączniku nr 3 do rozporządzenia (...) z 23 grudnia 1994r., odnosi się wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryteria miejsca wykonywania pracy i jej

charakteru określonego na mocy art. 50d ust. 1 ustawy. Wykładnia punktu 1 („górnika kopalni odkrywkowej”) części III „w kopalniach węgla brunatnego” załącznika Nr 3 rozporządzenia, w oderwaniu do treści art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, z uwagi na stopień ogólności opisu wskazanego stanowiska pracy, prowadziłyby do sytuacji, że każdą pracę górnika kopalni odkrywkowej pełnionej na terenie wyrobiska (odkrywki) należałoby uwzględniać w wymiarze półtorakrotnym. A contrario, jako prace wymienione w załączniku Nr 3, mogą być tylko uznane takie czynności wykonywane przez górnika, które bezpośrednio związane są z wykonywaniem czynności w przodkach przy głębieniu, urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych szybów. Z kolei pojęcie „inne prace w przodku” musi wiązać się z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 2011r., I UK 328/10, LEX nr 811825).

Z ustaleń dokonanych przez Sąd I instancji wynika, że ubezpieczony od 1 sierpnia 1991r. pracował na terenie wyrobiska górniczego P. B. i S. (...) B. na oddziale 03 (odwodnienia), przy czym do 31.01.1993r. zajmował stanowisko kierowcy, od 1.02.1993r. do 31.12.1998r. zajmował stanowisko kierowcy-mechanika a od 1.01.1999r. do 31.03.2006r. – mechanika maszyn i urządzeń wiertniczych. W powyższym okresie odwołujący faktycznie wykonywał prace pomocnika wiertacza, natomiast od 1 kwietnia 2006 r. wykonywał pracę wiertacza, którą wykonywał także po powierzeniu mu z dniem (...)2006r. stanowiska górnika kopalni odkrywkowej. Wydział, w którym ubezpieczony przez cały powyższy okres pracował, zajmował się pracami rozpoznawczymi i odwadniającymi. Z ustaleń tych wynika jednak, że czynności wykonywane przez ubezpieczonego nie były związane z bezpośrednim wydobywaniem. W okresie od 1.08.1991r. do 31.03.2006r. wykonywał bowiem prace pomocnicze przy wierceniu otworów rozpoznawczych (zajmował się montażem, demontażem oraz transportem urządzeń wiertniczych i osprzętu wiertniczego, zasypywał powstałe otwory), zaś od 1.04.2006r., pracując jako wiertacz, był operatorem maszyny wiertniczej. Jak wynika z zeznań świadków oraz ubezpieczonego dokonywane przez niego, jako pomocnika wiertacza a następnie wiertacza, odwierty miały na celu zbadanie czy występują tam źródła wody (w terenie, na który następnie miała wkroczyć koparka wielonaczyniowa), a odwierty próbne miały na celu zbadanie głębokości złoża, ustalenie czy występują tam skały o określonej twardości). Jak wyjaśnił sam ubezpieczony, praca tego zespołu polegała na rozpoznaniu terenu przed koparką wielonaczyniową, przy czym jeżeli rozpoznawane zostały skały twarde, to wywiercony otwór nie był zasypywany i pozostawiano go dla oddziału strzałowego. Tym samym ubezpieczony zajmował się rozpoznaniem terenu pod wydobywanie węgla i jego praca nie miała bezpośredniego związku z urabianiem kopalin, ładowaniem urobku, montażem, likwidacją i transportem obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych szybów. Prace ubezpieczonego nie miały tak kwalifikowanego charakteru. Podkreślić należy, że zakres obowiązków pełnionych przez ubezpieczonego jako pomocnika wiertacza i wiertacza nie został wymieniony w załączniku Nr 3 do w/w rozporządzenia (...), a okoliczność ujęcia tych stanowisk pracy górniczej w załączniku Nr 2 w punkcie 29 powoduje niemożność jednoczesnego kwalifikowania takiego stanowiska pracy jako „innej pracy w przodku” wymienionym w art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, bowiem czyniłoby to zbędnym określanie takiego stanowiska we wskazanym wyżej załączniku. Tym samym należy uznać, że charakter pełnionych w powyższym okresie obowiązków pracowniczych górnika odpowiadał „zwykłej” pracy górniczej określonej w punkcie 29 załącznika Nr 2 („wierczacz na odkrywce i jego pomocnik”).

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że charakter pracy ubezpieczonego nie zmienił się również w późniejszym okresie, gdy z dniem 17.11.2006r. powierzono mu stanowisko górnika kopalni odkrywkowej a od 1.06.2011r. dodatkowo funkcję przodowego. Ta ostatnia funkcja wiązała się tylko z faktem kierowania zespołem 7 osób. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dokumentów znajdujących się w aktach osobowych B. B. w postaci angaży, protokołów z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej i charakterystyki stanowisk pracy jednoznacznie wynika, że w okresie tym, będąc zatrudniony na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej, wykonywał on te same czynności wiertacza na oddziale odwodnienia, jakie wykonywał w okresie od 1 kwietnia 2006r., kiedy to powierzono mu obowiązki wiertacza.

W świetle powyższych okoliczności należy stwierdzić, że jakkolwiek Sąd Okręgowy słusznie przyjął, że okres pracy ubezpieczonego od 1 sierpnia 1991r. do 31 marca 2006r. stanowi pracę górniczą, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to jednak błędnie uznał, że legitymuje się on wymaganym 25-letnim okresem pracy górniczej wymaganym przepisem art. 50a ust. 2 do nabycia prawa do emerytury górniczej. Okres ten, podobnie jak i pozostały okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...) B., stanowi bowiem „zwykłą” pracę górniczą i łącznie nie stanowi 25 lat pracy górniczej, gdyż w żadnym z powyższych okresów ubezpieczony nie wykonywał pracy górniczej, o której mowa w art. 50d ust. 1 tej ustawy, tj. pracy pozwalającej na zaliczenie w wymiarze półtorakrotnym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.